

Česká a světová literatura do poloviny 19. století

Mgr. Olga Chudobová

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Karel Čapek

VY_32_INOVACE_06_2_16_CJ

**Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Životopisné údaje a charakteristika autora

- 1890 – 1938
- narozen v Malých Svatoňovicích v rodině lékaře Antonína Čapka
- studium na Filosofické fakultě UK v Praze, v Berlíně a Paříži
- kvůli nemoci nebyl odveden do armády a nemusel bojovat v první světové válce
- přesto - válkou velmi ovlivněn
- redaktorem Národních listů, Lidových novin

Zajímavosti

- oženil se herečkou a dlouholetou přítelkyní Olgou Scheinpflugovou
- přátelsky se stýkal s T. G. Masarykem, jeho filozofické názory zaznamenal v knize "Hovory s T. G. M."
- řadil se ke skupině intelektuálů, jimž se říkalo pátečníci (scházeli se v pátek)
- měl zálibu v práci na zahradě, měl také vztah k zvířatům

Dílo

- poukazuje na problémy, které mohou způsobit totalitní režimy
- pokouší se varovat obyčejné lidi
- obával ze zneužití techniky proti člověku
- varoval proti nastupujícímu fašismu

Díla

- ***Zahradníkův rok*** - fejetony o zahradničení, ukazuje povahu českého člověka
- *Dášeňka čili život štěněte* - zaznamenán růst štěněte Dášeňky, kniha doplněna fotografiemi Karla a Josefa
- *Italské listy; Anglické listy; Výlet do Španěl; Obrázky z Holandska; Cesta na sever* – cestopisné fejetony

RUR

- drama - varuje před zneužitím techniky
- roboti vykonávají práce a lidé postupně degenerují
- nejsou však schopni vyrábět sami sebe
- Primus a Helena - mají lidské vlastnosti, milují se
- jsou tak zakladateli nového rodu
- Harry Domin - sebevědomý, ředitel továrny, zastánce myšlenky povznést člověka, osvobodit ho od práce
- Helena Gloryová - Harryho manželka, citový, laskavý přístup k robotům i lidem
- Alquist – stavitel robotů, za největší hodnotu považuje lásku a práci, lidskost
- hlavní myšlenka - kritický postoj vůči přeceňování techniky

Ukázka

DOMIN: Tak tedy. (Sedne si na psací stůl, pozoruje Helenu uchvácen a odříkává rychle:) Bylo to roku 1920 kdy se starý Rossum veliký fyziolog ale tehdy ještě mladý učenec odebral na tento daleký ostrov aby studoval mořské živočišstvo tečka. Přitom se pokoušel napodobit chemickou syntézou živou hmotu řečenou protoplazma až najednou objevil látku která se chovala naprosto jako živá hmota ač byla jiného chemického složení to bylo roku 1932 právě čtyři sta čtyřicet let po objevení Ameriky, uf.

HELENA: To umíte zpaměti?

DOMIN: Ano; fyziologie, slečno Gloryová, není mým řemeslem. Tak dál?

HELENA: Třeba.

DOMIN (slavnostně): A tehdy, slečno, starý Rossum napsal mezi své chemické vzorce tohleto: "Příroda našla jen jeden způsob, jak organizovat živou hmotu. Je však jiný způsob, jednodušší, tvárnější a rychlejší, na nějž příroda vůbec nenarazila. Tuto druhou cestu, po které se mohl brát vývoj života, jsem dnešního dne objevil."

Otázky a úkoly I

- Jaká je kompozice dramatu? Z kolika částí se skládá?
- S čím se čtenář seznamuje v předehře, jaké místo je zde popsáno?
- V čem jsou roboti stejní jako lidé a v čem jsou odlišní?
- Charakterizuj hlavní postavy:
 - Harry Domin – jaké vznešené myšlenky je nositelem?
 - Helena Gloryová – jaký přístup k lidem a k robotům představuje?
 - Alquist – co považuje za nejvyšší hodnotu?
 - další postavy
- Kde se děj odehrává?

Otázky a úkoly II

- Jak je popsána doba děje?
- Jaké vrstvy jazyka autor užívá?
- Jaká je hlavní myšlenka – před čím autor varuje?
- Co touto hrou K. Čapek kritizuje?
- Jak hra končí, v čem je naděje pro budoucnost?

Použitá literatura

- Karel Čapek: *RUR*, Československý spisovatel v Praze 1983, vytiskla Stráž, tiskařské závody, n.p., Plzeň, vydání jedenácté.
- *Lexikon české literatury A-G*, vedoucí redaktor PhDr. Vladimír Forst, CSc., Academia, v Praze 1985, vytiskla Severografia Most

Poznámky